

Täysistunto

Keskiviikko 17.12.2025 klo 10.00—19.25

2.4. Pääluokka 23 Valtioneuvoston kanslia

Puhemies Jussi Halla-aho: Esitellään valtioneuvoston kansliaa koskeva pääluokka 23.

Pääluokan yleiskeskustelua jatketaan tässä vaiheessa enintään kello 17:ään asti. — Edustaja Ronkainen, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.32 **Jari Ronkainen ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtioneuvoston kanslian pääluokkaan esitetään ensi vuodelle yhteensä vajaata 239 miljoonaa euroa, mikä on vajaa kahdeksan miljoonaa euroa vähemmän kuin kuluvana vuonna. Muutos johtuu pääosin toimintamenosäästöistä sekä Säätytalon peruskorjaushankkeen valmistumisesta. Valiokunnan näkemyksen mukaan valtioneuvoston toiminnan perusedellytykset turvataan sopeutuksista huolimatta.

Hallinto- ja toimintamenot: Valtioneuvoston kanslian toimintamenoihin kohdistuu säästöjä, joista merkittävin liittyy tuottavuusvähennykseen. Valiokunnan saamien selvitysten perusteella säästöt kohdennetaan hallitusti, eikä niiden arvioida vaarantavan valtioneuvoston päätöksenteon tai ohjauskyvyn toimivuutta. Määrärahoilla katetaan myös ministereiden ja heidän avustajiensa palkkaukseen, valtioneuvoston tutkimus- ja selvitystoimintaan sekä hallinnon yhteisiin tehtäviin liittyviä menoja.

Poliittisen toiminnan avustaminen: Puoluetoiminnan tukemiseen esitetään 34,6 miljoonaa euroa, joka vastaa edellisvuoden tasoa. Valiokunta pitää tärkeänä, että poliittisen toiminnan edellytykset säilyvät vakaina, ja rahoitus tukee demokraattisen järjestelmän toimivuutta sekä puolueiden avoimuutta ja osallistavuutta.

Omistajaohjaukseen esitetään 0,7 miljoonaa euroa, mikä on kolme miljoonaa euroa vähemmän kuin edellisvuonna. Vähennys liittyy valtionhallinnon sopeutustoimiin. Valiokunta toteaa, että omistajaohjauksen strateginen merkitys säilyy, vaikka määrärahaa supistetaan.

Oikeuskanslerinviraston toimintamenoihin esitetään reilu neljä miljoonaa euroa. Valiokunta korostaa Oikeuskanslerinviraston keskeistä roolia laillisuusvalvonnassa ja pitää tärkeänä, että viraston toimintaedellytykset säilyvät myös säästöjen keskellä.

Arvoisa puhemies! Pääluokka 23:n kokonaisuudessa korostuvat valtioneuvoston päätöksenteon toimivuus, hallinnon tehokkuus sekä demokraattisten rakenteiden vakaus. Valiokunta pitää kokonaisuutta perusteltuna ja katsoo, että valtioneuvoston kanslian ydintehdävät voidaan hoitaa suunnitelluilla määrärahoilla. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Strand, olkaa hyvä.

Budjetin alikohta PTK 131/2025 vp

15.35 Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Joakim Strand: Ärade talman, arvoisa puhemies! Kiitos jaoston puheenjohtaja Ronkaiselle.

Hyvät kollegat! Vuoden 2026 talousarvion ja hallitusohjelman keskeinen tavoite on vahvistaa Suomen talouden kestävyyttä ja kilpailukykyä ajassa, jota määrittävät turvallisuusympäristön muutos, puhdas siirtymä ja kiihtyvä digitalisaatio. Nämä eivät ole erillisiä politiikkasektoreita vaan toisiinsa kietoutuneita kokonaisuuksia, joihin vastaaminen edellyttää pitkäjänteisiä ja strategisia ratkaisuja. Tässä kokonaisuudessa valtion omistajaohjaus ja EU-ennakkovaikuttaminen ovat keskeisiä välineitä. Ne tukevat toisiaan, ja yhdessä ne turvaavat Suomen kansallisia etuja osana Euroopan unionia.

Arvoisa puhemies! Valtion omistajapolitiikan lähtökohtana on valtion yhtiöomistusten hallinnointi vastuullisesti, ammattimaisesti, omistusintressin kannalta tarkoituksenmukaisesti ja omistaja-arvoa pitkäjänteisesti kasvattavasti. Tämä tarkoittaa sitä, että valtio omistajana asettaa selkeitä tavoitteita sekä taloudellisessa että yhteiskunnallisessa mielessä. Esimerkiksi infrastruktuurin ja huoltovarmuuden ylläpito ovat keskeisiä strategisia intressejä, joiden turvaaminen edellyttää valtion vahvaa roolia tietyissä yhtiöissä. Toisaalta sijoittajaintressi korostaa sitä, että omaisuustuloilla, kuten osingoilla ja pääoman palautuksilla, on merkittävä rooli valtion budjetin rahoittamisessa.

Ärade talman! Utgångspunkten för statens ägarpolitik är att statens bolagsinnehav förvaltas ansvarsfullt och professionellt på ett ändamålsenligt sätt med tanke på ägarintresset och så att ägarvärdet ökar på lång sikt.

Omistajasalkussa on noin 70 yhtiötä, jotka työllistävät yhteensä noin 100 000 ihmistä Suomessa.

Valtio-omistajan osalta vuosi 25 on ollut tapahtumarikas. Yhtenä esimerkkinä voidaan nostaa Posti, jonka listautuminen onnistui varsin hyvin. Kysyntä yhtiön osaketta kohtaan oli vahvaa, ja yleisömyynti ylimerkittiin moninkertaisesti. Samalla hallitus toteuttaa hallitusohjelman linjastaan edistää piensijoittajien mahdollisuuksia osallistua valtionyhtiöiden mahdollisiin osakeanteihin. Toisena esimerkkinä voisi nostaa Valmet Automotiven, johon valtio ryhtyi osakkaaksi kesällä luodakseen yhtiölle paremmat edellytykset laajentaa toimintaansa henkilöautojen sopimusvalmistuksesta muille teollisuudenaloille. Valtio-omistaja iloitsee siitä, että strategian laajentuminen uusille teollisuudenaloille etenee.

Arvoisa puhemies! Yhtiöomaisuussalkusta tuloutettavilla omaisuustuloilla on merkittävä rooli hallitusohjelman mukaisen investointiohjelman rahoituksessa. Valtio-omistaja on toteuttanut laatimaansa suunnitelmaa hallituksen investointiohjelman rahoittamiseksi omaisuustuloilla. Suunnitelma koostuu osinkotuloista, ylipääomistusten ja likviditeettien purkamisesta ja mahdollisista yritysjärjestelyistä sekä mahdollisista noteerattujen yhtiöiden osakemyynneistä. On tärkeää korostaa, että ohjelma toteutetaan markkinatilanne huomioiden ja EU:n sisämarkkinoiden reilun kilpailun periaatteita kunnioittaen. Valtion omistajaohjaus ei vääristä markkinoita vaan tukee vakautta ja ennakoitavuutta.

Arvoisa puhemies! Valtion omistajapolitiikka ja EU-politiikka eivät ole toisistaan irrallisia. Päinvastoin ilman aktiivista EU-ennakkovaikuttamista emme pystyisi turvaamaan omistajapolitiikan kannalta keskeisten yhtiöiden toimintaedellytyksiä sisämarkkinoilla. Siksi Suomi tehostaa ennakkovaikuttamistaan EU:n päätöksentekoon. Vuonna 26 keskiössä ovat EU:n seuraavan monivuotisen rahoituskehityksen neuvottelut, Euroopan kilpailukyvyn vahvistaminen, puolustuksen ja huoltovarmuuden parantaminen sekä puhtaan siirty-

Budjetin alikohta PTK 131/2025 vp

män edistäminen unohtamatta biotaloutta. Suomen tavoitteet ovat linjassa komission strategisen ohjelman kanssa: turvallisuuden uusi aikakausi, kilpailukykyinen Eurooppa ja ilmastotavoitteiden määrätietoinen toteuttaminen. Meidän tehtävämme on varmistaa, että nämä tavoitteet huomioivat myös pohjoisen Euroopan erityispiirteet ja Suomen vahvuudet.

Arvoisa puhemies! Suomi vaikuttaa EU:ssa sekä poliittisella että virkamiestasolla. Olemme tuoneet esiin selkeitä ja rakentavia ehdotuksia, rakentaneet liittolaisuuksia ja olleet ajoissa liikkeellä. Tämän työn tuloksena olemme onnistuneet vahvistamaan Suomen asemaa EU-päätöksenteossa, turvaamaan rahoitusta turvallisuuteen ja huoltovarmuuteen sekä edistämään suomalaisille yrityksille ja tutkimukselle tärkeitä kokonaisuuksia. Tämä työ ei aina näy otsikoissa, mutta sen merkitys on suuri. Ennakkovaikuttaminen on pitkäjänteistä vaikuttamista, sitä, että ollaan pöydässä ennen kuin päätökset tehdään, kuten hyvin tässä moni kokenut kollega tietää.

Ärade talman, arvoisa puhemies! Pitkäjänteisyys ja ennakoitavuus ovat kaiken keskiössä. Omistajapolitiikassa tämä tarkoittaa varojen viisasta käyttöä ja strategisten intressien turvaamista. EU-politiikassa se merkitsee aktiivista ja rakentavaa roolia, jossa Suomi tuo esiin näkemyksensä ja tekee selkeitä ehdotuksia.

Inom ägarpolitiken innebär detta att vi använder resurser klokt och tryggar våra strategiska intressen. Inom EU-politiken betyder det att vi är en aktiv och konstruktiv aktör som lyfter fram Finlands synpunkter och bidrar med lösningar.

Yhteinen tavoitteemme on vahvistaa Suomea osana kilpailukykyistä, turvallista ja kestävä Eurooppaa. Tämä budjetti ja tämä politiikkalinja vievät meitä määrätietoisesti siihen suuntaan. — Kiitos, tack.

Puhemies Jussi Halla-aho: Tack, kiitos. — Edustajat voivat pyytää minuutin mittaisia vastauspuheenvuoroja painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Eestilä, olkaa hyvä.

15.41 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yksityinen lentoliikenne Euroopassa on hyvin suosittua eli yksityiskoneita on koko ajan ilmassa. Ne tulisivat varmaankin mielellään Suomeen, mutta täytyy tuoda yksityislentoliikenteen harjoittajilta hieman kritiikkiä Finavian toiminnasta, sillä ainakin tällä hetkellä on Suomessa erittäin kallista laskeutua kentälle, vaikka lentokentällä on henkilökuntaa töissä. Näitä maksuja pitäisi vähän tarkistaa, ovatko ne synkronissa ja kohtuudessa suhteessa siihen, mitä siitä seuraa kuluja.

Ja toinen juttu on, että yksityiskoneilla ei välttämättä ole riittävästi sitten suojatiloja talvella, jolloin tämä kone saa suojaa. Tämäkään ei välttämättä ole pääomakysymys, vaan enemmänkin asenteesta kiinni. Eli nyt kannattaisi käydä Finavian kanssa jälleen kerran neuvotteluja siitä, kuinka Finavia suhtautuu lentokenttien käyttöön Suomessa, kuinka se suhtautuu yksityiseen lentoliikenteeseen. Tällä on iso merkitys Suomen profiilin kannalta ja matkailun kannalta Euroopasta Suomeen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kari, olkaa hyvä.

Budjetin alikohta PTK 131/2025 vp

15.42 Mika Kari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olisin kysynyt omistaja-ohjaukseen ja maanpuolustukseen, huoltovarmuuteen liittyvän kysymyksen ministeriltä. Tässä Valmet Automotive -keississä pystyttiin siirtämään nyt myös Puolustusvoimien raskaan ajoneuvokaluston valmistamisen ja Patrian tuotteiden valmistamisen teollista pohjaa toiseen yritykseen, jossa on tähän asti valmistettu yksityisautoiluun ajoneuvoja — hyvä osoitus siitä, että pystytään reagoimaan myös suhdannetilanteeseen, mutta myös tähän suhdanteeseen, joka tässä puolustuksen, maailmanpolitiikan ympärillä on ollut kovassa muutoksessa.

Olisin kysynyt, arvoisa ministeri, voitteko valottaa vähän myös tätä valmistelussa olevaa aikaa tai tulevaa aikaa. Onko tällä sektorilla tehtävissä vielä enemmän? Meillä on paljon yrityksiä, jotka toimivat myös kaksikäyttötuotteiden puolella, eivät suoraan valmista puolustusmateriaalia, mutta valmistavat siihen liittyvää materiaalia. Tässä ehkä valtio voisi olla aktiivisemmassa roolissa, synnyttää isompia [Puhemies koputtaa] yrityksiä, joilla on myös kansainvälistä vientipotentiaalia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Riipi, olkaa hyvä.

15.43 Mika Riipi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! EU:n tuleva ohjelma-kausi on ehkä koko Suomen jäsenyyksajan haasteellisin, ja komission esitys nyt uudeksi, tulevaksi monivuotiseksi rahoituskehikseksi ehkä, voi sanoa, kuvastaa sitä. Siellä on hyvin paljon nyt muutoksia. Varmasti tämä ohjelmien kokoaminen ja uusi kumppanuusrahastomalli on yksi niistä. Sehän tarkoittaa myös Suomelle, voi sanoa, ehkä aika lailla uutta asentoa, kun ajatellaan aluekehittämistä, ajatellaan rahastojen käyttöä, ajatellaan alueiden roolia.

Kysyisinkin ministeriltä: kun sen suomalaisen toimintamallin, rahaston toimeenpanomallin, valmistelu pitää nyt aloittaa ensi vuoden aikana, niin millä tavalla tätä on suunniteltu ja on aikomus toteuttaa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kokko, olkaa hyvä.

15.44 Jani Kokko sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olemme nyt taas melkein viimeiset kaksi viikkoa seuranneet keskustelua rasismista, ja valitettavasti nyt tämä tuorein kohu hallituksen riveistä on saanut hyvin vahvat kansainväliset ulottuvuudet. Te omistajaohjausministerinä vastaatte muun muassa meidän kansallisesta lentoyhtiöstämme Finnairista, joka on ottanut tämän tapahtuneen hyvin vakavasti ja ryhtynyt ehkä tietynlaiseen kriisiviestintään tässä ottaen huomioon, minkälaisia viestejä heille on muun muassa Japanista ja Etelä-Koreasta tullut.

Miten te itse arvioitte nyt tätä käynnissä olevaa kriisiä, kohua, millä nimellä tämä tuorein tapaus nyt nähdään, ja minkälaisia vaikutuksia sillä mahdollisesti on Suomen maakuvaan? Ottaen huomioon meidän pitkäaikaiset suhteemme Japanin ja Etelä-Korean kanssa, sen kaupankäynnin, mitä olemme pitkään heidän kanssaan tehneet, näettekö, että tällä on vaikutuksia siihen, miten Suomeen suhtaudutaan ja minkälainen maakuva esimerkiksi Muumipeikolla ja joulupukilla tulee tulevaisuudessa Japanissa olemaan?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Norrback, varsågod.

Budjetin alikohta PTK 131/2025 vp

15.45 Anders Norrback r (vastauspuheenvuoro): Tack, ärade talman! Jag vill börja med att tacka ministern för ägarstyrningsdelen i hans ministerportfölj. Här har redan kommit fram Valmet Automotive, Posten, och sedan har vi också fått höra i dag, fastän det kanske inte är en ägarstyrningsfråga, att Finnair har återgått till sin gamla språkpolitik och svenskan är någonting som hörs på deras farkostar också i framtiden. Det här gläder mig, och jag har också förstått i offentligheten att det gläder ministern.

Arvoisa puhemies! Minun kurkkuni on pikkasen kipeä, se on melkein niin kuin Suomen talous. Ihan lyhyesti vain viimeisenä: miten ministeri näkee tulevat MFF-neuvottelut ja mitkä kysymykset hän katsoo Suomen kannalta erityisen tärkeiksi sekä taloudellisesta näkökulmasta että kansallisten etujen ja jäsenvaltioiden tasapuolisen kohtelun osalta? Tämä on minun mielestäni erittäin ajankohtaista sillä tavalla, että tästä käydään nyt koko ajan keskustelua melkein kaikissa valiokunnissa ja myös yhteiskunnassa, ja varsinkin maaseudulla ollaan pikkasen huolissaan tästä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Tack, kiitos. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

15.47 Juha Hänninen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei ole totta se puhe, että hallitus ottaa köyhiltä ja antaa rikkaille omaksi edukseen. Myös valtioneuvoston kanslia osallistuu julkisen talouden sopeutukseen. Sen toimintamenoista säästetään yli 7 prosenttia verrattuna vuoden 2024 tasoon, ja sille ehdotetaan tässäkin talousarviossa 7,7 miljoonaa euroa vähemmän kuin kuluvan vuoden varsinaisessa talousarviossa. Tämä muutos johtuu määrätietoisista toimintameno säästöistä sekä siitä, että Säätytalon peruskorjaushanke on saatu päätökseen. Tämä on esimerkki siitä, että sopeutusta tehdään myös omassa toiminnassa ja vastuullisesti, samalla kun päätöksenteon ja hallitusohjelman toimeenpanton edellytykset turvataan. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindén, olkaa hyvä.

15.48 Aki Lindén sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tiedän, että kysymykseeni ei voi vastata minuutissa, mutta tähän on ministerin kohtalo siellä aitiiossa.

Meillä on hyvin monenlaisia valtionyhtiöitä: on sataprosenttisesti omistettuja, on enemmistöomistettuja, on sellaisia, joissa olemme suurin osakas mutta silti emme omista enemmistöä, ja sitten on pelkkiä sijoituksia ja erillisyhtiöitä. Näitä on kaiketi noin 70 yhteensä. Olisin yleisesti kysynyt tästä omistajapolitiikan linjasta, kun käytännössä olemme usein huomanneet, että varsinkin suurta väestöä koskettavissa — VR, Posti ja niin edelleen — helposti tulee tilanteita, joissa ajatellaan, että ne ovat niin kuin valtion virastoja, joissa tehdään tietyllä tavalla, mitä ministeri määrää, vaikka ne kuitenkin ovat osin kilpaillussa tilanteessa. Sitten meillä on vaikkapa itse hyvin tuntemani FinnHEMS-niminen yhtiö, joka huolehtii tästä lääkärihelikopteritoiminnasta, ja sillä on ihan oma erityisrooli. Ovatko nyt tällä hetkellä teidän mielestänne nämä omistajapoliittiset yleiset linjaukset ihan ajankohtaiset ja päivän päälle täsmennetyt? Meillä on meneillään yhteinen [Puhemies koputtaa] parlamentaarinen prosessi tässä asiassa kyllä, olen siitä tietoinen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

Budjetin alikohta PTK 131/2025 vp

15.49 Lauri Lyly sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensimmäiseen kysymykseen: Kysyn tästä MFF:stä 28—34. Se on suuri asia, niin kuin täällä on tullut kahden edustajan osalta. Kysymys on kuitenkin Euroopan kilpailukyvyistä ja tavallaan yhdessä tekemisestä ja sitten siitä sääntöpohjaisuudesta, millä tätä unionia tässä rakennetaan. Kysyisin sillä tavalla: kun meillä on keskeiset tavoitteet, niin miten ne keskeiset tavoitteet ovat edenneet tänä päivänä ja mitkä asiat ovat niitä vaikeimmin yhteensovittavia tässä neuvottelukokonaisuudessa, koska se neuvottelukokonaisuus varmaan ensi vuonna tulee aika lailla isolla kuvalla olemaan täälläkin talossa? — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kumpula-Natri, olkaa hyvä.

15.50 Miapetra Kumpula-Natri sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! När man nu får ett svenskt ”välkommen” också på Finnairs flyg har ministern en annan fråga på sin tavla som ministeransvarig för ägarpolitiken. Finnair, som till en del är statsägt, har sagt att de har svårigheter eftersom våra riksdagsledamöter stör deras businessrelationer. Hur svarar ni som ansvarig minister? Hur kan man hjälpa Finnair med den här saken?

Toisena kysymyksenä tämä monivuotinen rahoituskehys, joka kuuluu myös eurooppaministerin pöydälle, ei myöskään mahdu minuuttiin. Mutta haluan kiittää hallitusta siitä, että ainakin yksi osa meni eteenpäin, elikkä Connecting Europe Facility -hanke ei olisi enää niin kapea kuin komission alkuperäisessä ehdotuksessa, että vain rajoja ylittäviä hankkeita voitaisiin tukea, vaan myös laajemmin meilläkin esimerkiksi maan sisäisiä liikenneväyliä, jotka ovat osana kansainvälistä verkostoa. Miten ajattelette, että saisimme tuon tukemaan myös laajemmin [Puhemies koputtaa] itärajan valtioita tuon budjettikehysten kautta?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kaarisalo, olkaa hyvä.

15.51 Riitta Kaarisalo sd: Arvoisa herra puhemies! Eilen tässä salissa LVM:n pääluokan yhteydessä keskusteltiin tietoliikenneyhteyksien merkityksestä ihmisille ja yrityksille ja erityisesti junien nettiyhteyden toimivuus nousi esille. Kun tätä ministeriltä sitten kysyttiin, niin hän aika lailla laittoi nyt vastuuta niin VR:lle ja Traficomille kuin operaattoreillekin. Valtion budjettiinhan on sisältynyt määräraha näiden yhteyksien parantamiseen, mutta se leikattiin jo hyvän aikaa sitten pois. Ministeri Ranne totesi, että mitä näihin tukiin tulee, se kuuluu nimenomaan VNK:lle. Kun nyt ministeri on paikalla, niin kysyisin teidän näkemystänne tähän asiaan: miten te tämän näette, ja mitä tälle junien liikenneyhteyksien parantamiselle on tehtävissä? — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Strand, viisi minuuttia, olkaa hyvä.

15.53 Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Joakim Strand: Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitos hyvistä kysymyksistä. — Eestilälle kiitos tähän yksityislentämiseen liittyen. Kiitos myös teille aktiivisesta edunvalvonnasta ja hyvästä lobbauksesta. Olemme yhdessä myös siitä keskustelleet, ja olen samaa mieltä, että täytyy vielä käydä keskustelua Finavian kanssa. Se on Suomelle tärkeätä, että tänne pääsee ja täältä pääsee pois myös yksityiskoneilla. Vaikka siinä on ehkä muutama matkustaja, monta kertaa siinä voivat olla hyvinkin

Budjetin alikohta PTK 131/2025 vp

isot investointihankkeet ja vientivetoiset keissit kyseessä, et cetera. Elikkä ne terveiset otetaan vielä kerran vastaan, ja pyritään jatkamaan rakentavaa dialogia.

Kiitos edustaja Karille tästä puolustusteollisuuden tai puolustusulottuvuuden nostamisesta osana omistajaohjausta. Tänäänhän juuri kuultiin tästä Sisun ja Valmet Automotiven uudesta kaupasta, ja myös Patriahan tiedotti hiljattain. Itse myös toivon, että nyt kun kerran puolustusteollisuuteen panostetaan, me myös muistetaan tämä siviilipuoli, dual-use ja r&d, niin että me saadaan tki-toimintaa sen ympärille. Jos maailmassa hyvin menee, niin näitä vehkeitähän ei ole tarkoitus hirveästi käyttää, mutta kun kerran panostetaan, niin pitää saada sen ympärille syntymään ekosysteemejä, jotka palvelevat myös sitä siviiliteollisuutta. Kyllähän moni meidän siviiliteollisuusfirma myös palvelee nyt jo ja on aina palvelut puolustusteollisuutta myös ulkomailla, ja nämä pitää lyödä eri tavalla yhteen, jotta saadaan sitä kovan luokan ja korkean jalostusarvon r&d:tä ja sitä kautta vahvistettua myös meidän korkeakouluja, tutkimuslaitoksia ja muuta. Elikkä samaa mieltä.

Edustaja Riipi, EU-budjetti: Sitä lähdetään nyt sisäisesti VNK:n toimesta organisoimaan, ja siinä on tärkeätä dialogi totta kai alueiden kanssa, maakuntien kanssa ja kaupunkien kanssa. Suomi on pieni maa. Me ollaan viidesosa Shanghain kaupunkia koko porukka, ja siellä on pakko yhdessä suomipaita päällä katsoa. Suomi on kuitenkin alueidensa summa, ja eri puolilla Suomea löytyy sellaista huippuosaamista, joka omassa globaalissa arvoketjussaan on maailman parasta, ja sitä täytyy tukea. Kyllä viimeksi eilen Brysselissä itsekin pidin pohjoisen puolia ja NSPA:ta ja muuta esillä, ja ehkä tässä kun puhuttiin muutenkin, miten nämä menevät, niin tämä kokonaistasohan on tällä hetkellä mielestämme liian korkea, mutta toisaalta prioriteetit ovat hyvinkin oikeita, elikkä kilpailukyky, kokonaisturvallisuus, puhdas siirtymä, biotalous, Horizoniin tuplataan ja military mobilityyn kymmenkertaistetaan, mutta silti nettomaksajana meidän pitää vähän vahtia sitä kokonaistasoa.

No, itärajalle ja tavallaan siihen kokonaisuuteenhan on luvattu jo lisää. Kävin itse budjettikomissaari Serafinin kanssa Rajan helikopterilla tuolla Vaalimaan raja-asemalla, ja käytiin myös LUTissa ja muualla, ja oltiin ehkä vartti oltu ilmassa, kun pilotti sanoi, että nyt hän tuntee tämän GPS-häirinnän — ja käsityksemme mukaan se ei tullut Ruotsin suunnasta. Elikkä kyllä hyvinkin tietoisia he ovat meidän tilanteesta, ja viimeksi eilen pääministeri Orpo isännöi tätä Eastern Flank -foorumia.

No, tässä tuli Finnairiin liittyen, ja itse yhdyn pääministerin sanoihin. En voi kuin pahoitella näitä viime kuvioita, ja toivon, että siitä ei liikaa maahaittaa tule, eikä myöskään meidän firmoille. [Mika Kari: Muiden puolesta!]

Edustaja Lindén, erinomainen kysymys tästä omistajapoliittisesta linjasta: Siinähan on muutama ulottuvuus, jos nyt lyhyesti pyrkii vastaamaan. Joka hallitushan tekee tai pyrkii tekemään omistajapoliittisen periaatepäätöksen. Siinä korostuvat ehkä tällä kertaa enemmän just huoltovarmuus, turvallisuus ja riskienhallinta, nämä asiat, mutta kyllähän kaikille yhtiöille määritellään intressi niin, että päivitellään ja käydään läpi. Ehkä hyvä esimerkki on vaikka Valmet Automotive, joka on määritelty nyt finanssi-intressiksi. Toki siinä on strategisen intressin piirteitä, niin kuin kaikessa, mutta liian herkästi ei myöskään kannata lyödä strategialeimaa, koska se voi myös luoda erilaisia odotuksia ja voi olla joskus jopa vähän jarrukin, jos halutaan kasvaa ja luoda uusia mahdollisuuksia. Mutta se dialogi on tärkeää, ja EU-politiikka ja omistajapolitiikka ovat vähän kuin ulko- ja turvallisuuspolitiikka, niin että mahdollisimman pitkäjänteisesti ja hyvässä yhteistyössä myös tuossa parlamentaarisessa ryhmässä, ja näin poispäin. Mutta sanoisin, että isossa kuvassa ovat aika hyvin

Budjetin alikohta PTK 131/2025 vp

kyllä nämä intressit kohdillaan, ja toki niitä aina sitten mietitään ja pohditaan. Tuossa kun Posti mainittiin ja tämä pörssiin listaaminen, niin kyllähän sinnekin jäätiin reippaasti yli 60 prosentin osuudella, vaikka sinne saatiin paljon paljon yksityissijoittajia ja myös institutioita ja muita.

Kaarisalo kysyi junien nettiyhteyksistä: Olen useamman kerran kutsunut koolle nämä kaikki operaattorit ja VR:n. VR itse on panostanut valtavasti, muun muassa siihen sisäiseen wifiin, ja nyt siellä laseroidaan ikkunoita, jotta myös saadaan signaali ulkoa paremmin sisälle. He ovat viiden ja kymmenen miljoonan välillä jo investoineet, siis VR omaa rahaa ilman mitään ylimääräistä tukea, ja siellä asiakastytyväisyys on kasvanut vahvasti. Toki me kaikki tunnetaan nämä tietyt katvealueet, ja VR on myös tehnyt mittauksia, niin että voivat kertoa operaattoreille tarkkaan — ja varmaan soittamalla meillekin saisi sen saman tiedon, kuinka hyvin Parkanon ja Seinäjoen välillä kuuluu. He tietävät siis tarkkaan, minne sitten kannattaa, mutta hehän investoivat markkinaehtoisesti toki. Mutta jos meillä on joku 15 miljoonaa junamatkaa vuodessa, niin eihän se ambitiotaso mobiilipuolella voi olla se, että puhelin toimii kotona Vaasassa tai Helsingin kämpillä, vaan kun me siis tiedetään, missä se raide menee, niin kyllä siinä mielessä haastan myös vähän ystävällisesti näitä operaattoreita, että investoisivat lisää. — Tässä, kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ministeri. — Sitten siirrymme puhujalistalle. Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

15.58 Lauri Lyly sd: Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille noista vastauksista. Hän erittäin hyvin antaa vastauksia, ja se on tässä ollut aiemminkin esillä.

Ensinnäkin tässä kun puhutaan tästä EU-ulottuvuudesta, niin tänään taisi valtiovarainministeri jossain lehtihaastattelussa puhua eurosta luopumisesta ja muuta. Mitä mieltä eurooppaministeri on tällaisista ajatuksista? Edustaako tämä hallituksen sisäistä ajattelua, että tähän suuntaan oltaisiin menossa? Olisi hyvä kuulla siitä, koska se on ollut kyllä yksi keskeinen asia tässä, kuinka Suomessa on tähän Eurooppaan suhtauduttu. Samalla valuutalla saadaan olla ja tehdä, ja vaikka siitä tulee tiukkoja taloudellisia vaatimuksia myöskin näitten eurofinanssipoliittisten sääntöjen kautta, muuten kokonaisuutena se on varmasti meille etu. Näen, että Eurooppa on meille enempi tämä yhteinen markkina-alue ja yhteinen sääntökehikko, jossa me rakennamme yhdessä koko Eurooppana kilpailukykyä. Se on melkein vielä isompi asia.

Arvoisa puhemies! Kysyisin vielä tästä omistajaohjauksesta, kun nyt tässä hyvin tuli esille, että tällä on iso merkitys. Suomella on noin 70 yritystä ja 100 000 ihmistä töissä, ja nyt meillä on tässä investointien rahoittaminen myöskin tämän omaisuuden osalta uudelleen arvioitavana. Kysyisin siitä, miten tämä hanke etenee, koska nyt pitää aika tarkasti katsoa se, kuinka tämä oma tuotto näistä yhtiöistä on suhteessa siihen uuteen investointiin, mitä niillä rahoitetaan, ja kuinka paljon tätä tarkastellaan siinä, kun mietitään, mitä omaisuutta sieltä otetaan — kotiutetaanko sieltä pääomaa vai onko siellä osinkoja vai mitä kaikkia toimenpiteitä — ennen kuin myydään mitään, koska tuottavaa omaisuutta ei kannattaisi myydä. Näkisin sen, että siihen olisi hyvä saada vastauksia.

Toinen, joka liittyy tähän, on, että kun nämä ovat myös noin 100 000 ihmisen työyhteisö, nämä valtion omistuksessa olevat yhtiöt, niin mihin suuntaan tämä työllisyys näissä yhtiöissä tulee kehittymään. Onko siellä investointeja tulossa, ja tuleeko siellä olemaan myöskin positiivista työllisyyskehitystä? — Kiitos.

Budjetin alikohta PTK 131/2025 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kallio.

16.01 Vesa Kallio kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kiitos ministerille esittelystä.

Joitain nostoja:

Kuten Suomen ja Ruotsin hallitukset myös pohjoisten harvaan asuttujen alueiden koalitiio on painottanut näiden korvamerkittyjen varojen palauttamista liittymissopimuksen mukaisesti ja vielä inflaatiolla korjattuna. Korvamerkitty rahoitus perustuu alueiden erityisolosuhteisiin: on harva asutus, pitkät etäisyydet ja vaativat ilmasto-olosuhteet.

Suomen EU-liittymissopimus sitoo Suomen tähän NSPA-erityisrahoitukseen, ja EU-komission heinäkuussa julkaisemassa esityksessä tulevasta monivuotisesta rahoituskehyksestä tätä NSPA-tukea ei ole erikseen mainittu. Suomen tuleeikin varmistaa, että liittymissopimuksen mukainen NSPA-rahoitus jatkuu. Paitsi sopimusoikeudellisesti myös Suomen koheesiorahoituksen kokonaissaannon kannalta tämä rahoitus tulee turvata myös tulevalla rahoituskaudella. Suomen on syytä tavoitella myös nykytasoon verrattavaa koko ohjelma-kaudelle käyvin hinnoin 500 miljoonan euron suuruista NSPA-rahoitusta Itä- ja Pohjois-Suomelle, ja myös näiden on syytä olla korvamerkattuja. Asiaa koskeva asetus nykyisessä muodossaan mahdollistaa alueellisen ulottuvuuden huomiotta jättämisen ehdotetuissa kumppanuussopimuksissa.

Suomen tulee myös työstää samanlaisia periaatteita kuin mihin sopimus Euroopan unionin toiminnasta velvoittaa, eli että EU:n alue- ja rakennepolitiikalla tasataan alueiden välisiä kehityseroja. Muistan, että 90-luvun lopulla puhuttiin vielä EU-jäsenyyden jälkeen ainakin jonkin vuoden ajan meilläkin itäisessä Suomessa tästä additionaaliperiaatteesta, mutta se pikkuhiljaa hiipui pois. Elikkä valtio samaan aikaan veti meiltä rahaa pois, kun tuli EU-rahaa sitten tilalle, eli että se additionaaliperiaate ei käytännössä toteutunut.

Näiden äkillisten kriisien tai poikkeuksellisten tilanteiden ratkaisemiseen ei myöskään tule käyttää näitä EU:n aluekehitysvaroja. Kansallis-alueellisen kumppanuussuunnitelman, NRPP:n, varat, on suunnattava pitkän aikavälin rakennemuutokseen ja häiriönsietokyvyn edistämiseen. Kriisi- ja turvallisuusrahastot pitää luoda erikseen, ja niiden joustavasta käytöstä on päätettävä tarkoituksensa mukaisesti aluetasolla.

Arvoisa puhemies! Tuon tässä esille myös tämän maakuntaliittojen roolin ja maakuntien roolin. Se aluekehitysvastuuhun niille tulee lainsäädännöstä, ja siihen liittyy keskeisesti myös rakennepoliittisten ohjelmien alueellinen valmistelu ja toteutus. Kun valtionhallintoa keskitetään voimakkaasti, niin maakuntatasolla ja lähellä kansalaisia olevalla tasolla olevia demokraattisesti valittuja ja ohjattuja organisaatioita ovat jatkossa ainoastaan maakuntaliitot ja hyvinvointialueet. Jotta myös jatkossa alueiden kehittyminen ja kehittäminen on vaikuttavaa, on sen oltava maakuntatason toimijoiden vastuulla ja käsissä. Kunnat ja maakunnat ovat keskeinen toimija aluekehityksessä, ja maakuntaliitot ovat näiden lakisääteinen yhteenliittymä. Tällöin onkin tärkeätä, että nämä maakuntaliittojen lakisäätteiset ja muut tehtävät, kuten kulttuuri, liikennejärjestelmä, kaavoitus ja elinvoima, varmistetaan jatkossa siten, että demokraattisen mandaatin omaavat liitot ohjaavat sitä ohjelmatyötä ja valtionhallintoa edustavat elinvoimakeskukset toteuttavat alueellisesti valittuja ja painotettuja teemoja ja kärkeä, ei päinvastoin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kokko.

Budjetin alikohta PTK 131/2025 vp

16.05 Jani Kokko sd: Arvoisa puhemies! Täytyy itsekkin kiittää ministeriä erityisesti niistä hyvistä esiintymisistä suuressa valiokunnassa, mitä tulee muun muassa tähän monivuotiseen rahoituskehykseen ja Suomen kannan esillä pitämiseen siinä. Olette siinä suhteessa ollut hyvin linjakas ja määrätietoinen.

On selvää, että Euroopan unionin budjetin paisuttaminen kaudesta toiseen ilman oikein laajaa analyysiä siitä, mihinkä sitä rahaa tullaan tulevaisuudessa käyttämään, ei ole kestävä tie, ja on hyvä, että jäsenmaat ovat olleet tiukkoja siinä, miten näitä resursseja tullaan unionissa jakamaan tulevaisuudessa. Ennen kaikkea on hyvä valmistautua myös siihen, että kun unioni toivon mukaan laajenee lähivuosien aikana Ukrainan, Moldovan ja Länsi-Balkanin suuntaan, niin kuinka valmis EU on ennen kaikkea taloudellisesti ja rahoituskellisesti vastaamaan näiden uusien jäsenmaiden tuloon.

Mutta tietysti ehkä tässä rahoituskehyksessä on syytä jälleen kerran nostaa esille se, että kyllä tässä kaivattaisiin nyt Euroopan unionista vahvempaa solidaarisuutta nimenomaan tänne unionin itäiselle ja pohjoiselle laidalle. Kuten kaikki tiedämme, olemme ottaneet hyvin suuren iskun siitä, mitä Venäjän hyökkäys Ukrainaan on Suomen taloudelle aiheuttanut. Raja on kiinni. Nyt tietysti toivoisi, että kun näitä resursseja tullaan allokoimaan, niin nimenomaan Suomi pitkien kulkuyhteyksien, yhtenä Euroopan harvaan asuttuna maana saisi sen oikeudenmukaisen osan EU:n rahoituksesta aivan samalla tavalla kuin me olemme olleet solidaarisia eteläisen Euroopan maille jo useamman talouskriisin kohdalla, jotta heidätkin on saatu sitten pidettyä tässä yhteisessä eurooppalaisessa veneessä mukana. Tämä on tietysti se viesti, jota toivon ministerin erittäin vahvasti vievän niissä EU-pöydissä eteenpäin aina, kun tästä rahoituskehyksestä neuvotellaan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kumpula-Natri.

16.07 Miapetra Kumpula-Natri sd: Arvoisa puhemies! Hyvä ministeri ja kollegat! Euroopassa käyvät kuumina keskustelut tulevasta rahoituskehyksestä, joka ainakin tuleviin vuosiimme liittyy myös budjetissa. Jollain lailla se liittyy myös tämän vuoden budjettiin, koska päämiehet, pääministerit, lähtevät huomenna huippukokouksessa hakemaan ratkaisuja nyt akuuttiin Ukrainan rahoituskriisiin. Esillä on ollut jäädytettujen varojen suuntaaminen Venäjän aiheuttamaan tuhoon käyttämiseksi, mutta tiedämme, että Suomen vahvasta yksimielisestä kannasta huolimatta haasteita vielä huippukokouksessa riittää.

Euroopan komissiohan voisi hakea markkinoilta lainaa omaa budjettiansa vastaan, mutta tuo liikkumavara on tällä rahoituskehyskaudella käytetty, ja joudumme odottamaan siihen vuonna 28 alkavaan MFF:ään, jotta uutta tällaista mahdollisuutta tulee. Se kaventaa meidän toiminnan tosi vähään nykyisenä aikana, jos tätä ratkaisua ei löydy.

Tulevaan rahoituskehykseen tämä antaa hyvän keskustelumahdollisuuden tässä salissa pienen hetken.

Olemme tehneet suuressa valiokunnassa määrätietoista työtä kymmenien asiantuntijoiden kanssa koko syksyn. Valiokunta on kuunnellut myös eurooppaministeriä ja muita ministereitä ja ministeriöitä ja löytänyt melko laajan tuen kannalle, mitä Suomen pitäisi ajaa. Otan niistä muutaman esiin.

Yksi on tämä itäinen Suomi, itärajojen maat. Oli hienoa, että pääministeri kutsui Eastern Flank -huippukokouksen Suomeen ja nosti tätä raja-alueiden turvallisuutta. Se on aivan ensisijaista. Mutta olen henkilökohtaisesti sitä mieltä, että se noin yksi miljardi, joka löytyy sieltä pohjasta, ei riitä. Se ei ole mitään verrattuna siihen vahinkoon, mitä meille on

Budjetin alikohta PTK 131/2025 vp

käynyt siitä, että olemme pitkä itärajan maa. Meillä myös taloudellinen tilanne itäisessä Suomessa, joka ulottuu itse asiassa koko Suomeen, on tämän rajan vaarallisuuden takia ja kiinni menevyyden takia muuttunut. Loppujen lopuksi tämä miljardi, mikä Suomelle löytyi, on kohdennettu vain rajaturvallisuuteen ja maahanmuuttopolitiikkaan ja tullut siitä, että yhteen alakriteeriin on lisätty kriteeriksi rajan pituus ulkomaan kanssa. Se on minun mielestäni aivan tosi kapea verrattuna sitten tähän, jos tapahtuu maasta riippumaton šokki niin kuin tässä tapauksessa, että naapuri ryhtyy hyökkäyssotaan. Kyllä vertaisin sitä brexitin jälkeen tehtyihin ohjelmiin, joissa muut EU-maat saivat Britannian poiston jälkeen solidaarisuutta uuteen, muuttuneeseen tilanteeseen. Tällaista aivan taloudelliseen tilanteeseen vaikuttavaa solidaarisuutta tulee hallituksen kyllä vielä omalla erillisohjelmalla hakea itärajan maille, ja se löytyy myös tuosta suuren valiokunnan enemmistönkin kannasta.

Toisena kysymyksenä ovat komission pohjasta ja myös meiltä tukea löytävinä nämä läpileikkaavat ajatukset, että Eurooppa edelleen on myös yhteisö, jossa taloudellinen ja vapaa liikkuvuus vaikuttaa myös ihmisten sosiaaliseen asemaan, ja siellä on 14 prosentin esitys siihen, että se myös vähentää eriarvoisuutta yhteisöissä sisällä. Tästä muun muassa kaupungit ovat voineet käyttää myös lähiötyöhön, nuorisotyöttömyyteen ja näihin, ja olisi tärkeää, että Suomella näkyisi myös arvostus tällaista Euroopan kehittämistä kohtaan.

Pidän myös hyvänä asiana, että suuri valiokunta enemmistöllä lausunnossaan sai mainittua läpileikkaavan ilmasto- ja ympäristötavoitteen 35 prosentin rahoitusosuuden. Se oli itselleni tärkeää, että Suomi tuotakin Euroopan laajuisesti ajaa eteenpäin edelleen.

Ja sitten koska me tiedämme, että menoja olisi helppo keksiä Euroopan tasolla lisää, kun vanhatkin ovat mielellään ottamassa ja uutta tulee tämän turvallisuushaasteen takia aivan välttämättä, niin sitä tulopuoltakin pitää rukata. Omien varojen järjestelmään komissio on esittänyt montaa uutta omaa varaa. Oli ilo lukea, että valtiovarainministeriön finanssipoliittinen arvio, mikä olisi Suomelle edullista tai ei, totesi, että nämä kaikki lukuun ottamatta laajennettua päästökauppaa voisivat olla Suomelle finanssipoliittisesti positiivisia. Eli me hyötyisimme siitä enemmän, että näitä hoidettaisiin omien varojen kautta, kuin sitten siitä vaihtoehdosta, että aina kaivetaan oman budjetin kautta osuutemme yhteiseen euroopalaiseen budjettiin. Toivon, että näin hyvä henki myös jatkuu Suomessa siellä pöydissä, kun mietitään omia varoja, ja Suomi on aktiivinen Euroopan rakentaja tältäkin osin.

Turvallisuuskärjen esilläpito on erittäin tärkeää, mutta huomasin, etten ollut ainoa, jota pisti silmään raju otsikko Kauppalehdestä, että meidän valtiovarainministeri spekuloi euroerolla. Itse ajattelen, että meillä ei ole varaa tällaiseen hetkenä, jolloin meillä on muutenkin maan maine kyseenalaistettu Euroopan ulkopuolellakin ja tämä maa näyttää tältä osin ikävän rasistiselta eikä yhteistyökykyiseltä joka suuntaan. Tällaiseen spekulatioon, onko euro Suomelle hyödyksi vai ei, minä vastaan, että olisi katastrofi, jos me emme olisi tällä hetkellä eurossa. Viiden ja puolen miljoonan kansa tällä erillisellä koillissaarekkeella päämarkkinoiltaan jos olisi vielä oman valuutan varassa, niin olisimme ihan eri turvallisuustilanteessa. [Puhemies koputtaa] Toivon, että tällaiset kannanotot hallituksen puolelta eivät leviäisi eikä niitä esitettäisi.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kari.

16.13 Mika Kari sd: Arvoisa rouva puhemies! Vielä tähän edustaja Kaarisalon erinomaisen hyvään nostoon näistä matkapuhelimien ja läppäreiden kuuluvuuksista junissa. Onhan se kerta kaikkiaan ihme, että tämä ihmiskunta on käynyt kuussa, mutta junissa me ei saada

Budjetin alikohta PTK 131/2025 vp

puhelimia toimimaan. Pikkuisen voitaisiin nostaa vielä vähän tehoa sen osalta, että tämä ongelma korjaantuu. Tämä on vakava asia, koska tuhannet ja tuhannet ihmiset pendelöivät päivittäin, vaikkapa tekevät töitä junassa, ja nettiyhteydet katkeavat. Me yritetään saada ihmisiä liikkumaan myös työn perässä pidempiä matkoja. Juna on erinomainen keino työmatkaliikenteeseen.

Toivon, ministeri: te olette saanut nyt hyvälle alulle asioita, olette saanut näitä keskeisiä toimijoita kokoontumaan, VR on investoinut ja niin edelleen, mutta yritetään hoitaa tämä maaliin asti, jotta työmatkaliikennekin tästä hyötyisi. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eestilä.

16.14 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! VR:n hallintoneuvosto on ottanut johtavaksi ajatuksen junasta työpaikkana, ja siinä mielessä tämä keskustelu on aiheellista, mutta se täytyy todeta, että tämä ei ole pelkästään VR:n vika. VR on sisäiseen wifiin pannut kuusi miljoonaa euroa. [Mika Kari: En mä syyttänyt ketään!] — Eikä edustaja Kari sitä ole toki syyttänyt, mutta se suuruusluokka täytyy tuoda esille, että jos tämä aiotaan parantaa ja mennään tuonne itään päin, missä se kuuluvuus on todella heikkoa ja on yksi este junamatkustamisen lisääntymiselle, niin me puhutaan 70—80 miljoonan euron investoinnista. Operaattorit eivät tietenkään ole halukkaita tätä tekemään, koska he ajattelevat, että takaisinmaksua ei tule. Silloin me joudutaan ottamaan se pallo valtiolle ja miettimään, että muutamalla miljoonalla me emme saa, mutta jos me aiomme sitä kuuluvuutta parantaa, niin silloin pitäisi olla valmiita satsaamaan oikein kunnolla, ja ei ole pikkurahoista kysymys.

Tämän oman lisäni halusin tuoda ikään kuin VR:n hallintoneuvoston kautta tähän keskusteluun. [Mika Kari: Kiitos!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kallio.

16.15 Vesa Kallio kesk: Kiitos! Meinasin, että en tästä aiheesta sano. On tullut aika monta kertaa puhuttua.

Tosiaan junalla matkustaminenhan sujuu loistavasti. Kaksi ja puoli tuntia Mikkeli—Helsinki-väliä edestakaisin, ja jos Mikkelistä joku omalla autolla kulkee, niin en keksi syytä.

Työnteosta: jos harrastaisin kutomista, niin ehkä semmoista — mutta puukäsitöitä en tekisi, koska sen verran se juna heiluu, että voi saada haavoja sormiin — koska tosiaankin ne yhteydet ovat sen verran heikot. Olen samaa mieltä, että VR:ssä ei se vika kyllä tässä ole vaan operaattoreissa, jotka hylkivät suurta osaa maata muutoinkin. — Kiitos, ei muuta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

16.16 Lauri Lyly sd: Arvoisa puhemies! Tuen edustaja Eestilän selvitystä tässä. Meillä on hallintoneuvostossa tästä aika paljon käyty keskustelua, ja sinä aikana minä olen siellä ollut myöskin. Täytyy sanoa, että VR nyt laseroi näitä junavaunujen ikkunoita ja niitä on suurin piirtein 10 000 — jokainen ymmärtää sen, että kun se määrä on niin valtava, niin se vie oman aikansa ennen kuin ne tulevat. Sillä osittain autetaan, mutta kun se signaali puuttuu, niin ei se auta, vaikka se ikkuna olisi laseroitu, ja se on niitä tukiasemia sitten. Ne tu-

Budjetin alikohta PTK 131/2025 vp

kiasemat eivät ole riittävän kattavasti, ja sitten kun näitä on monia toimijoita markkinoilla, niin sitten jollakin voi kuulua ja jollakin ei, eikä se voi ihan olla niinkään.

Kyllä tähän koko ajan nyt kiinnitetään huomiota, ja jatkamme tätä työtä tuolla hallinto-neuvoston puolella yhtiön johdon suuntaan ja yhtiön suuntaan, mutta kyllä toivomme, että omistajaohjausministeri käy näitten operaattoreitten kanssa aika tiukan keskustelun siitä, että me saataisiin sieltäkin tukea tähän toimintaan, koska työmatkoilla tehdään töitä ja se on meidän yksi työskentelypaikkamme tänä päivänä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Strand, olkaa hyvä.

16.17 Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Joakim Strand: Kiitos oikein hyvistä puheenvuoroista. — Juuri näin, eli VR on tehnyt paljon, ja operaattoreita ollaan tuotu yhteen ja hekin investoivat, mutta siinä täytyy pitää painetta jatkuvasti yllä, ja olen itse valmis totta kai sen tekemään, ja tiedän, että monet teette eri foorumeilla paljon työtä sen eteen. Itse hyppään junaan seuraavan kerran noin tunnin päästä, ja silloinkin on Teams-meeting, niin että aina vähän jännittää, miten se pysyy. Tunnen tämän kyllä hyvin. Parempaan suuntaan on menty, mutta jatketaan.

Edustaja Lyly puhui myös omaisuustuloista: Eliikkä nämä omaisuustulot ovat osinkoja, pääomanpalautuksia, osakemyyntejä tai yritysjärjestelyitä, ja kyllähän hyvin tarkka täytyy olla ennen kaikkea niitten myyntien suhteen. Ne täytyy järkevästi aina markkinatilanne huomioiden pohtia ja jaksottaa. Tuottava omaisuus myydään vain kerran, ja siinä täytyy hyvin vakavasti miettiä niitä potentiaalisia vaihtoehtotuottoja.

Edustaja Kallio puhui hyvin näistä NSPA-alueista. Totesin jo, että viimeksi eilen Brysselissä pidin tätä asiaa esillä, ja se on selvä, että Suomi jatkaa sitä työtä. Tämä koheesio on sillä lailla kaksimiekkainen juttu, että meillä jos katsoo suoraan kamreerimaisesti Excel-tilukon kautta, niin yksi euro on tuonut ehkä 23 senttiä Suomeen koheesiorahoitusta, kun taas vaikka Horizonin tämmöistä tutkimusrahoitusta eurolla saadaan 1,70 euroa takaisin Suomeen, mutta sillä koheesiorahalla, mitä me ollaan saatu, on tehty paljon hyviä asioita ympäri Suomea ja vahvistettu siellä korkeakouluja, yrityksiä ja ekosysteemejä, joilla on taas globaali merkitys ja vientituloja ja muuta. Pitää vain muistaa se balanssi, kun puhutaan vaikka tästä Eastern Flankista, että toisin kuin nämä muut itäisen alueen maat, me ei olla koheesiomaa. Siksi tulen tähän, mitä edustaja Kumpula-Natri hyvin toi esille, että vaikka me ylimääräistä tai vähän ns. ekstraa rahaa saadaan, niin meidän täytyy saada jonnäköinen erillinen tämmöinen esim. brexit-tyyppinen ratkaisu, ja yleensä ne tulevat, hyvin tiedätte, siinä neuvottelujen loppusuoralla.

Kyllähän tällä Venäjän rajan sulkemisella on ollut valtava merkitys myös muuhun Suomeen. Ei ole pelkästään kyse itärajasta. Muistan vaikka, kun kävin ja kuuntelin, miten Kokkolan satamasta oli 30—40 prossaa liikevaihdosta kadonnut samaan aikaan, kun meni transitliikenne poikki. Se pitää muistaa, että me ollaan samassa veneessä tässä.

Edustaja Kokko puhui hyvin myös EU:n budjetista ja laajentumisesta — hän taisi mennä työhuoneen puolelle seuraamaan keskustelua. Viimeksi eilen olivat Montenegron edustajat tuolla sulkemassa neuvotteluklustereita. Sehän on pieni maa, noin 700 000 ihmistä, ja taitaa olla bkt:kin alle kymmenen miljardia. Toivon itse, että Montenegro ja Albania pääsevät etenemään ja että saadaan avattua Ukrainan ja Moldovan kanssa mahdollisimman pian myös virallisesti ensimmäiset neuvotteluklusterit.

Budjetin alikohta PTK 131/2025 vp

Edustaja Kumpula-Natri puhui hyvin myös tästä enemmän sosiaalisesta ulottuvuudesta ja siitä, mitä kaupungeissa voidaan tehdä. Tämähän on vähän tätä housing-kokonaisuutta, mistä myös komissaari Fitto vastaa, joka oli eilen meidän mukana tuolla Brysselissä, ja katsotaan, mitä siitä tulee.

Loppuaika puhuttiinkin VR:stä, ja sitä jo sivusin tuossa. Sehän on äärimmäisen arvokasta aikaa, kun on noin 15 miljoonaa junamatkustajaa vuodessa, että tehdäänkö siellä töitä vai ei. Se on aika monta henkilötyövuotta, jos siellä on hyvät kuuluvuudet ja pystyy järkevästi osallistumaan kokouksiin ja hoitamaan puheluita ja muuta. Joten jatketaan sitä yhteysien parantamista. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Pääluokan käsittely keskeytettiin.